

LEMI

Urola

KeskitaloLemin Urolan uhrikivi

I Yhteissanomissa oli keväällä 1977 selvitys uhrikivestä

Lemin Urolassa Keskitalon tilan maalla (om. Selma Suomalainen, os. Laksiainen, Lappeenranta). Toimitin tiedon Museovirastoon ja samalla sovinne maisteri Matti Huurteen kanssa, että allekirjoittanut, jolla muutenkin on toimitettavaa sielläpäin käy tilaisuuden tullen kiveä katsomassa. Tämä tilaisuus oli 30.7. 1977, jolloin totesin, että kyseessä oli todellakin uhrikivi, jossa oli 15 reunoilta ja pohjalta siileäksi hiottua kuppia. Kivi oli kylätien laidassa olevan rakennuksen kupeessa (kuva 1), suuri n. 1,50x4,30 m laajuinen ja n. 2m korkea tasalakinen rapakivilohkare. Kiven molemmilla pitkillä sivuilla oli lohkeama. Näistä ulkorakennuksen puolella oleva pienempi soveltui erinomaisesti askelmaksi kivelle noustessa - askelmia uhrikivissä mainitaan muutenkin olevan. Perimätietoa tämän kiven käytöstä ei paikkakunnalla ollut. Lyhyen käyntini yhteydessä laadin seuraavalla aukeamalla olevan käsivarapiirroksen, valokuvasin kiven (kuva 2) sekä mitasin kupprien halkaisijan ja syvyyden.

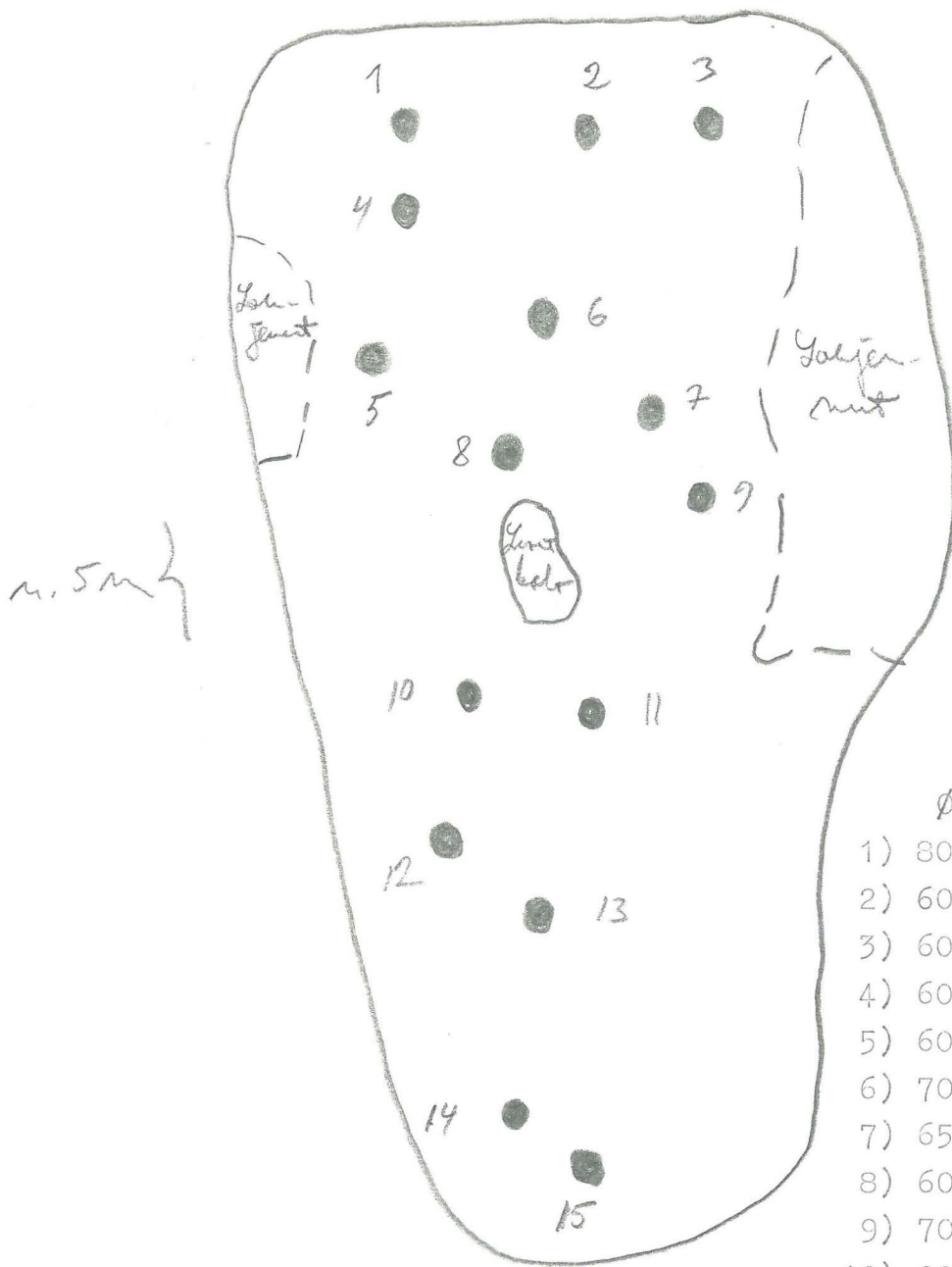
II Todettakoon tässä yhteydessä edelleen, että naapuritalon (om. Raimo Uronen) pihakalliossa on kaksi "huonompaa" kuppia, joita ei ole siloteltu. Kupprien aitoutta häiritsee kalliioon poratut kaksi reikää, joiden alkuperästä ei niin ikään ole muistitietoa. Kalliossa on selviä tulenpidon merkkejä, polttamisesta aiheutunutta rapautumista.

III Pihapiiri on vanhastaan tuttu, sama, josta aikaisemmin olen löytänyt mielenkiintoisen oven (Seurasaari 1974, 23-24), jolle vastineita tiedossani on vain KM:n näyttelyssä ja kaksi kappaletta Miehikkälän museossa.

Kuopiossa 5.10. 1977

Kauri Jaljokallio

m2m
└

	∅	syvyys
1)	80mm	40mm
2)	60	17
3)	60	15
4)	60	15
5)	60	15
6)	70	20
7)	65	30
8)	60	20
9)	70	20
10)	90	55
11)	70	35
12)	85	45
13)	85	40
14)	50	20
15)	60	20

LEMI
UROLA
KESKITALO

KUVA 1. UHRIKIVI PIENEMMÄN UKKORAKENNUK-
SEN ETUPUOLELLA

KUVA 2. UHRIKUOPAT LIIPUTTUNA

Valok. E. Toljakkalin 1977

Lauri Pohjakallio:

Urolan uhrikivi

Talvella Yhteissanomissa kerrottiin Selma Suomalaisen pihapiirissään Lemm Urolassa havaitsemasta uhrikivestä. Tuon vihjeen perusteella kävin kesällä paikan päällä katsomassa onko tieto tosi — ja paikkansa se näytti pitävän. Epäilyksen kipinää viritteli uutisen niukat tiedot sekä tietoisuus siitä, että tutkimus ei tunne Lemiltä, eikä edes lähikunnista uhrikiviä.

Urolan Uhrikivi sijaitsee piharakennusten liepeillä, kylätien varrella pellon laidassa. Rapa-kivipaaden tasaiselle, n. 1,3x4 m:n laajuiselle laelle on hakattu 15 pyöreää 5—8 cm halkaisijaltaan ja 1—5 cm syvää uhrikuppia. Kuppien seinämiä ja pohjia on siloiteltu. Vaikka muistitietoa näihin kuppeihin uhraamisesta ei ole säilynyt, on vertailevan materiaalin avulla arvailtavissa, millaisia uhri-meinoja varten kivi on kupitettu.

Vanhan kansan taikausko on "elättänyt" lukuisia henkiolentoja, joille uhraaminen on koettu

välttämättömyytenä. Vuoden ensimmäinen kalansaalis yhtä hyvin kuin kevään ensimmäinen maitotilkka, ensipuinnin jälkeen keitetty huttu, jne. on kannettu uhrikivelle haltijoiden syötäväksi. Tallennetun muistitiedon avulla tiedämme edelleen, että uhraaminen on toisin paikoin tapahtunut vuoden merkkipäivinä, jossain taas on tarkkaan määritelty uhraamiselle sopivat viikonpäivät ja vuorokaudenajat. Uhraamisen piiriin lienevät kuuluneet kaikki elintärkeät toimet. Orastavan elämän onnistumiseen lienee tähdännyt äidinmaidon ensi tilkkojen tai lehmän synnytyksen jälkeisten kantaminen uhrikiville. Myös sairauksiin on haettu uhrikiviltä parannusta. On näet uskottu, että henkiolennot aiheuttivat taudit ja uhrikivien välityksellä henkiä lepyttämällä taudit saatiin parannettua. Kristuksen syntymää seuraavan vuosituhaten rautakautisissa kalmistoissa on paikoitellen verrattain runsaasti uhrikiviä. Ei liene epä-

lystä siitä, että ne liittyvät vainajainpölvontaan.

Uhrikivien aika on takanapäin. Vaikka Lemm Urolassa muistitieto uhrikivien kuppeihin uhraamisesta onkin unohtunut on kivi

selkeänä muistona vuosisatain takaisista tavoista. Muinaismuistolaisten nojalla se on rauhoitettu säilytettäväksi jälkipolville muistona noista taikauskaisista ajoista.

Urolan uhrikiven kupit on merkitty kuvassa valkoisella liidulla.